

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בלשון

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית
מרכיב 70% מן הרמה הרגילה

מועד חורף תשע"ז 2017

סמל שאלון: 11281

הפתרון נכתב על ידי מיה צאלח-גפני ואסף גבעתי

חלק ראשון - הבנה והבעה

פרק א: הבנת הנקרא

1. א. מערכת החינוך לא מכירה במגוון הכישרונות של ילדים ואף מדכאת אותם באופן פעיל. על מערכת החינוך להתמקד בעידוד היצירתיות, הסקרנות והחדשנות של התלמידים, על מנת לגדל את הממציאים הבאים.
- ב. המטרה של הערה זו היא הצגת טענת נגד לטענת הכותב. כותבים מציגים טענות שאינן עולות בקנה אחד עם הטענה המרכזית שלהם, על מנת לסתור אותן או להסתייג מהן, ובכך לחזק את דבריהם. מטרה נוספת של הצגת טענות מסוג זה היא הצטנעות והפגנת מודעות למגוון הדעות הנושא.
2. א. האפשרות להיכשל מפתחת אצל תלמידים את היצירה המקורית. כישלון הוא תהליך בו מגלים מה לא עובד כדי לגלות מה עובד.
- ב. בטקסטים 2-3 מתואר העיקרון של למידה אישית ועצמית. על פיו כדי שתלמיד ירצה ללמוד, יש לסייע לו למצוא משימה או מטלה שהוא מסוגל להיקשר אליהן רגשית, כי הדבר החשוב ביותר הוא לא חומר הלימוד, אלא לגרום לתלמידים להיות לומדים טובים יותר.
3. א. הרעיון המובע בפתגם אכן עולה בקנה אחד עם הרעיונות המובעים בטקסטים. דייל דוהרטי, מייסד תנועת המייקרים, מצוטט בטקסט 3 כאומר שהדבר הכי חשוב שבתי הספר צריכים ללמד את התלמידים, הוא לא חומר הלימוד, אלא לגרום להם להיות לומדים טובים יותר. במילים אחרות (במובן המטאפורי) הדבר החשוב הוא לא הַדְגִים שאנו נותנים לתלמידים, אלא החכות שאנחנו עוזרים להם לבנות בעצמם.
- ב. על התלמיד לכתוב תשובה מנומקת.

חלק שני - לשון

פרק א: חובה - שם המספר ומילות היחס

.5

- חמישה עשר
- חמישים ושתים
- שמונה- עשרה
- שלושים וארבעה אלף
- זכר... שלושה

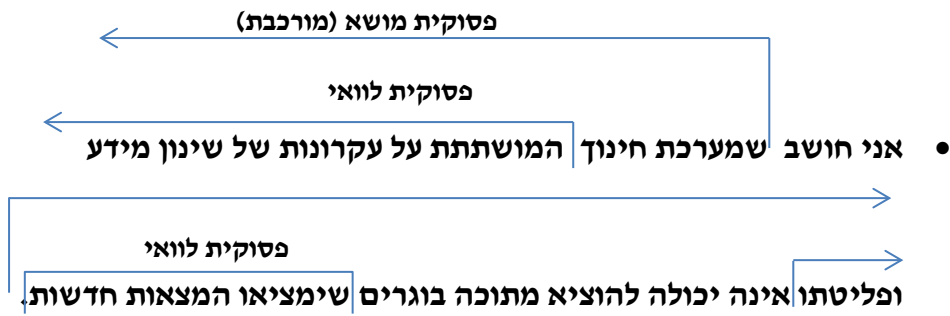
.6 .א.

- לפיך
- קְמוּהֶם
- אצלם

.ב. בשבילם

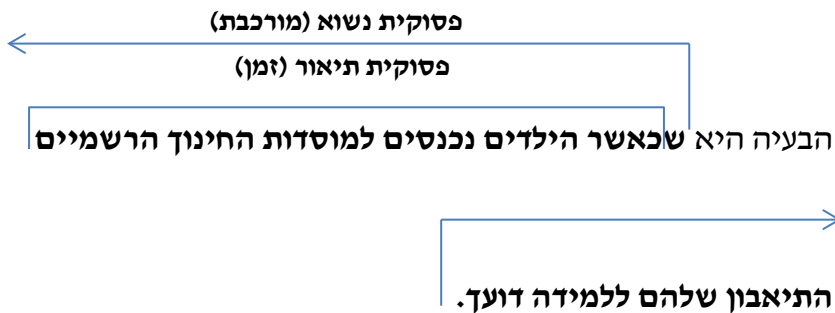
פרק ב: תחביר

7. א. (1) I. משפט מורכב:

II. משפט פשוט

III. משפט מורכב:

(3) בוגרים: מושא

בעולם: לוואי

ללמידה: לוואי

ב. (1) מה דעתך על התופעה של התגברות קולה של תנועת המייקרים

במערכת החינוך?

(2) השאלה היא מה דעתך על התופעה של התגברות קולה של תנועת

המייקרים במערכת החינוך?

8. א. I. לעומת השמרנות של מערכות החינוך ניצבת תנועת המייקרים

מושא כולל

המתבססת על חדשנות, על יצירתיות ועל המצאה.

II.

לוואי כולל

תיאור כולל

לפני עשור או שני עשורים המחירים של מדפסות תלת-ממד,

לוואי כולל

לוחות מחשוב זעירים וחכמים ורובוטים היו מאות אלפי דולרים.

III.

נשוא כולל

הערך העליון של תנועת המייקרים הוא עשייה וניסוי בלתי

פוסקים.

ב. (1) אף כי / אף על פי שרובינסון אינו ממליץ על ביטול בתי הספר כמו

איליץ, הוא מציע פתרונות רדיקליים לא פחות מן הפתרונות של איליץ.

(2) רובינסון מציע לחשוב מחדש על התפקידים של בתי הספר ולא לבטל את בתי הספר.

9. א. (1) - פתגם II.

- חלק הייחוד : דעת מתוך כפייה

- לדעת מתוך כפייה אין קיום בנשמה.

(2) פתגם I.

(3) משפט I : כל מה שצריך ללמוד לעשות – פסוקית מושא

בתוך כדי עשייה – תיאור (אופן)

משפט III: עצל - פנייה

- (4) (1) פתגם I: בפתגם זה יש שימוש בנושא סתמי המתבטא בפועל ברבים בזמן הווה, ללא ציון הנושא (לומדים). שימוש זה תורם להדגשת הפעולה במקום הדגשת המבצע אותה, ובכך מעביר מסר שהדברים נכונים לגבי כל אחד.
- פתגם II: השימוש במילה "אין" כנושא יוצרת מסר של נחישות וחד משמעיות. השימוש בחלק הייחוד מדגיש את הנושא אליו מכוון אפלטון על אף שאינו נושא המשפט.
- פתגם III: בפתגם זה יש פנייה ישירה לנמען באמצעות הפנייה "עצל" ובאמצעות שימוש בפעלים בציווי בגוף יחיד (לך, ראה). שימוש זה תורם להעברת מסר של הנחייה / הוראה / המלצה.

- ב. (1) פסוקית לוואי
- ההצעה [שנשתתף ביריד המייקרים] עוררה התלהבות רבה בכיתה.
- (2) ההצעה להשתתף ביריד המייקרים עוררה התלהבות רבה בכיתה.
- (3) המידע שאבד כשהפסוקית נהפכה לפסוקית מצומצמת הוא הנושא. אין תשובה לשאלה: מי ישתתף ביריד.

10. א. (1), (2)

- I. השיבוש: יזמי וממציאי העתיד
התיקון: יזמי העתיד וממציאו
הסבר: שני נסמכים לסומך אחד יופיעו מימינו ומשמאלו.
- II. השיבוש: הנועדה
תיקון: שנועדה
הסבר: ה"א הזיקה תבוא רק לפני פועל בהווה.
- III. השיבוש: היא
התיקון: הוא
הסבר: התאם במין ובמספר בין הנושא (קיום) לאוגד.

IV. השיבוש : להתרשם ולצפות בתצוגה
התיקון : להתרשם מן התצוגה ולצפות בה
הסבר : כל אחד משמות הפועל "להתרשם" ו"לצפות" מצריך מילת
יחס שונה, ולכן אין להצמידם.

V. השיבוש : באים לידי ביטוי
התיקון : באות לידי ביטוי
הסבר : התאם במין ובמספר בין הנושא (חדווה ונחישות) לנשוא.

(3) **אם** אתם מעוניינים להשתתף בכינוס, הירשמו באתר שלנו כי אנחנו
כאן **כדי** להגשים חלומות.

ב. (1) מי הוצג בכינוס? ההוגים או ההמצאות?

(2) I. הוגי ההמצאות הוצגו בכינוס, והם דמויות מעוררות
השראה.

II. ההמצאות הוצגו בכינוס, והוגיהן הם דמויות מעוררות
השראה.

11. **א. תמורות בקטע:**

- איוואן איליץ'
- "ביטול בית הספר"
- שלושים ושש שנה לאחר פרסום הספר
- סר קן רובינסון
- חששות הדומים לאלה שהביע איליץ' בספרו
- תחילת המהפכה התעשייתית

ב.

התמורה	המילה או המילים שהיא ממירה	התפקיד התחבירי	
1	איוואן איליץ'	הפילוסוף האוסטרי	נושא
2	"ביטול בית הספר"	ספרו הידוע	מושא
3	שלושים ושש שנה לאחר פרסום הספר	בשנת 2006	תיאור (זמן)
4	סר קן רובינסון	המחנך והמרצה הבריטי	נושא
5	חששות הדומים לאלה שהביע איליץ' בספרו	חששותיו בנוגע למערכת החינוך כיום	מושא
6	תחילת המהפכה התעשייתית	לתקופה שבה הומצאו	מושא

ג.

התמורה: איוון איליץ'

משפט שמני: הפילוסוף האוסטרי היה איוואן איליץ'.

* קיימות אפשרויות תשובה רבות נוספות.

פרק ג - מערכת הצורות

12. א. (1) אָצַר, מוצר, תוצרת
- (2) אוצר - שורש: א-צ-ר
- נוצרים - שורש: נ-צ-ר
- מצור - שורש: צ-ו-ר
- מצרה - שורש: צ-ר-ר
- ב. - ליצר הבניין – קל (פעל), שם הפעולה: יצירה
- להַצִּיר הבניין – נפעל, שם הפעולה – היווצרות
- לִיצֵר הבניין – פיעל, שם הפעולה - ייצור
- ג. (1) שם עצם
- (2) שני מאפיינים:
- ניתן ליידוע (באמצעות ה"א הידיעה או כינוי שייכות)
- מין ומספר
13. א. (1) משפט III
- (2) בניין הופעל
- (3) תִּכְנְנוּ – בניין פועל
- הוקמו – בניין הופעל
- כופות – בניין פעל (קל)
- יעלה – בניין הפעיל
- מודה - בניין הפעיל
- מוחה – בניין פעל (קל)

- ב. (1) נ-כ-ר
- (2) - משמעות השורש של המילה הראשונה מנוגדת למשמעות השורש של המילה השנייה.

(3) זוג I: נחשלות - מחשלים

זוג III: ברא - מבראים

ג.

גזרת נחי ל"א	גזרת נחי ל"י/ה
המצאה	הרצאה הבניה הוראה

14. א. (1) סרטון
- (2) הצורן הסופי: X
- משמעות צורן הגזירה הסופי: הקטנה
- (3) קבוצה I: משקל קטלון: דמיון, פתרון
- קבוצה II: משקל קטלון: כישלון, תיאבון

ב. (1)

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
יצרן	תחביבן
יוצר	יצרנאי
ממציא	עשין
מפתח	
בורא	

(2) אפשרות I: שורש ומשקל קטלון

אפשרות II: שורש ומשקל קוטל

אפשרות III : בסיס וצורן סופי סאי

אפשרות IV : בסיס וצורן סופי סן

15. א. (1) ממקמת – בניין פועל

מתמקדת - בניין התפעל

ראינתי - בניין פיעל

(2)

השורש התנייני	שם העצם	השורש הראשוני	
מ-ק-מ	מקום	ק-ו-מ	ממקמת
מ-ק-ד	מוקד	ו-ק-ד	מתמקדת
ר-א-י-נ	ראיון	ר-א-י-ה	ראינתי

ב. - שורשים גזורי שם

- שווק - שורש ש-ו-ק שנגזר מהמילה שוק (מילה שאולה מאכדית)

ממון - שורש מ-מ-נ שנגזר מהמילה ממון.

ג. (1)

בניין	שורש	
פועל	ת-ז-מ-נ	משפט I : תוזמן
הופעל	ז-מ-נ	משפט II : תוזמן

(2) משפט I : תוזמן << תזמן

משפט II : תוזמן << תזמן

16. א. (1) אי שורשית : אצה, אאט, אירא

(2) ה-אי בשאר הפעלים מציינת גוף מדבר בזמן עתיד.

(3) אצה, גוף - נסתרת

ב. תאר - תשלום דגש בבניין פיעל

מְבַלְבֶּלֶת - אין הצדקה להדגשת ה-ב' הראשונה (אחרי שווא נע).

בְּטָא - על פי ניקוד בנין פיעל בגזרת נל"א (הצורה בְּטָא היא אנלוגיה

שגויה לגזרת נל"ו/ה)

מְגִיעִים - דגש ב-ג' עקב הידמות מלאה של נ' השורש (גזרת חפ"נ), בבניין

הפעיל התחילית תנוקד בפתח.

גְדִלִים – על פי משקל פֶּעַל לציון מצבים.

ג. - כְּנָסוּ - הַכְּנָסוּ

- לחצו – בניין פעל (קל)

שתפו – בניין פיעל

בחרו – בניין פעל (קל)